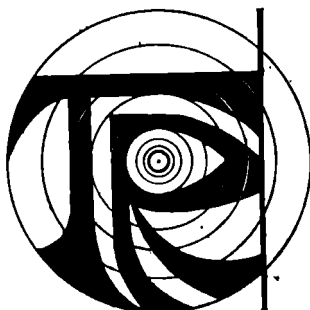

VISUL UNEI NOPTI DE VARA

CE NAȘTE DIN PISICĂ

Piesa lui Tudor Mușatescu e scrisă în registrul unui umor sentimental, frizând melodramaticul în tonalitatea sa minoră, și, din acest punct de vedere, ea ține de estetica curentului intimist, abundent pe la începutul secolului. Subiectul este și el minor : o obscură vinzătoare, îndrăgostită de un scriitor de notorietate, forțază împrejurările pentru a ajunge în casa acestuia, în ajunul Anului nou. Scriitorul, care suferise o deziluzie sentimentală, o primește la început cu condescendență, apoi cu interes amuzat, în fine, cu o totală comprehensiune, atras fiind de sincerul entuziasm naiv al admiratoarei.

Farsa și lovitura de teatru cad în sarcina celorlalte personaje — fosta logodnică, o mondenă imorală din superficialitate, și prietenul cuplului în descompunere, cu un caracter asemănător. Ei sînt exponenți ai protipendadei, ai „luminii bune“, de care scriitorul se simte plictisit. Apropierea lui de vinzătoare e motivată așadar de un ethos mai profund, cu rădăcini sociale.

Mai apar în scenă părinții fetei, îngrijorați de lipsa ei de acasă, și un logodnic extras din galeria Miticilor lui Caragiale. Fanfaronada lui nu e lipsită de faconă, cînd pretinde că numai el l-a făcut celebru pe scriitor, așezîndu-i în mod pre dilect cărțile în vitrina librăriei.

În spectacol se simte o anume libertate a actorului de a-și face rolul așa cum crede el de cuviință. Experimentați, actorii nu au stricat însă ansamblul jocului, reușind să păstreze între ei relații firește, așa că regizorului Dan Necșulea nu i-au rămas prea multe de făcut.

Actorii Florin Piersic (scriitorul Alexandru Manca) și Rodica Mandache (vinzătoarea) fac un cuplu plin de farmec, ferindu-se să apese pe sentimentalismul propriu replicilor. Jocul Adelei Mărculescu în Elvira, logodnica mondenă, are o tentă aprigă, actrița subliniind vanitatea rănită a femeii posesive. Ștefan Radoff e jovial și bonom în rolul tatălui, iar Grigore Gonța face din tinărul librar un demonstrativ ridicol. De roluri mai puțin importante s-au achitat onorabil Margareta Pogonat (mama), Matei Alexandru (valetul) și Bogdan Mușatescu (amicul).

În seria inițiativelor de amplă semnificație culturală, menite a valorifica operele esențiale ale literaturii noastre, emisiunea de teatru radiofonic a programat recent o dramatizare după cel dintîi roman românesc — *Ciocoi vechi și noi* de Nicolae Filimon. Reținînd ca titlu prescurtarea celei de-a doua versiuni propuse de autor — *Ce naște din pisică* — adaptarea semnată de Anda Boldur e concepută ca un serial alcătuit din șase episoade. Asemenea unei opere de restaurare întreprinse cu pricepere și deosebită grijă, cu respect pentru valoarea istorică, dar și cu un gînd pentru receptarea sa actuală, dramatizarea are atît meritul fidelității față de original, cît și pe acela al unei priviri contemporane asupra textului. Nu este vorba, desigur, despre o re-scriere în termeni moderni a romanului, ci despre o re-citire avizată, expresivă a unei pagini importante din istoria literaturii române. Modificările față de proza lui Filimon sînt minime și oportune. Cu un remarcabil efort de concentrare, de esențializare, dramatizarea Andei Boldur reușește să contureze limpede drumul parcurs de Dinu Păturică „în deosebitele faze prin care el a trecut în secolul nostru, de la ciocoiul cu anterior și cu călimări la briu, al timpilor fanariotici, pînă la ciocoiul cu frac și cu mănuși albe, în zilele noastre“, după cum își propunea Nicolae Filimon în prologul romanului. Versiunea radiofonică reține luxuria de culoare și mișcare a lumii fanariote, violenta înlăuire de patimi și interese, de cruzime și slăbiciune, de duritate și naivități a epocii, permanenta pendulare între dramă și farsă grotescă. Simțim parfumul exotic, puternic și adesea otrăvitor, dar textul evită cu grijă păcatul ilustrativismului, al unui pitoresc de carton și vopsele.

Montarea semnată de Titel Constantinescu urmărește cu corectitudine, dar cu insuficientă suplețe, direcțiile propuse de textul dramatic. Nu se produc modificări sau eludări de sensuri, dar este evidentă o simplificare a acestora, o sărăcire a substanței. Tentația pitorescului, a „culorii locale“ este, de asemenea, ușor de observat, zgomotele de fond fiind folosite cu o generozitate nu întotdeauna favorabilă urmăririi atente și nuanțate a ideilor.

Perfectibil sub aspectul detaliilor, rolul lui Dinu Păturică beneficiază, în inter-

Constantin Radu-Maria